

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A FŐISKOLAI MAGYAR IRODALMI TÁRSASÁG.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Kollegium.</p> <p>Megjelenik havonként kétszer.</p>	<p>Felelős szerkesztő: FEJES GÁBOR.</p> <p>Szerkesztőtársai: Sebestyén Béla, H. Nagy Jenő.</p> <p>Kiadóhivatali főnök: Hajdu Árpád.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK:</p> <p>Egész évre 5 korona. Fél évre 3 kor. 50 fill</p> <p>Ifjúsági egyesületeknek 4 korona. Főiskolai hallgatóknak 3 korona.</p> <p>Egyes szám ára: 40 fillér.</p>
---	--	--

Kié lesz a harmadik egyetem?

Valamikor hét görög város vitatkozott azon, hogy Homeros bölcsőjét melyik ringatta közülök. A ma is minden nemzet szellemi közkinsét képező Ilias és Odyssea költője megérdemelte, hogy a versengés tárgya legyen. De mi a görög városok küzdelme ahoz az erőfeszítéshez, mit a hét magyar város, ezek közül is Debrecen, Szeged, Pozsony és Kassa fejtenek ki a harmadik egyetemért? Manapság ugyan a pontos anyakönyvezés mellett lehetetlen volna meg nem tudni, hogy pl. Beöthy Zsolt, vagy Endrődi Sándor hol látta meg először azt a nagy valamit, melynek »világ« nevet adott a nyelvtudomány, de ha véletlenül megtörténnék, hogy egy új Homér születési helye kikutathatlanná válna, akkor is nem lenne a verseny olyan szenvedélyes azért az »egy« emberért, mint amilyen hevességgel küzdenek a most említett városok azért, hogy a közel jövőben felállítani szándékolt új egyetem az ő terület díszítse.

Nem megvetendő kis kultur ékszer is az az új egyetem, különösen a harmadik. Mert igaz, hogy negyedik és ötödik egyetem felállítása is tervbe van véve, de 2 után 3 jön és lehet, hogy 15 évig nem olvas tovább a törvényhozás s azután, hogy négytől az »öt«-ig eljusson, megint 15 évbe belekerülhet.

Inkább tehát a harmadikat szeretné mindegyik. S minél közelebb jutunk ahoz az időponthoz, mikor a törvényhozás az egyetem ügyét megoldja, annál fokozottabb, hogy úgy mondjam feszült kíváncsisággal nézünk mi, az érdekelt iskolák hallgatói és néz az ország az egyetemügy megoldása felé.

Midőn ez év tavaszán Debrecen város

tanácsa és a református egyház tíz millió koronát kitevő segílyt szavazott meg a Debrecenben fellállítandó harmadik egyetem költségeire, ezzel olyan ajánlatot tett a kormánynak, hogy többé a legelfogultabb elme sem kételkedhetett azon, hogy másé, mint Debrecené a harmadik egyetem nem lehet. A fővárosi sajtó nyilatkozataiból is ez a vélemény volt kiolvasható. Debrecen azóta hallgat. Riválisai: Kassa, Pozsony és különösen a királyt látogató Szeged a helyesebb politikát követve nem lankadó szorgalom és kitartással küzdenek az új egyetemért. Miért hallgat Debrecen? Két oka lehet. Az egyik az, hogy győzelmét bizonyosra veszi, vagy ennek ép az ellentétje, hogy t. i. hiába, mert a harmadik egyetemet másnak ígérték. A különböző körülményekből inkább arra lehet következtetni, hogy illetékes helyen javunkra döntöttek. Mert miért maradt volna el a szeptemberre tervezett deputáció, ha nem azért, hogy Debrecen megnyugtatták? A Debrecen jellemző lassúság és késlekedés dacára is nem tételezzük fel, hogy a város és Hajdú megye ellenkező esetben lemondtak volna a küldöttség menesztéséről, melybe a szomszéd városok és vármegyék is be lettek volna vonandók. A kiszivárgó hírekből is olyasvalamit hallunk, mely szerint Debrecen kapja a harmadik egyetemet. És ha mérlegeljük a versenyző városok érdemeit, azokat az áldozatokat, melyeket ezek hajlandók nyújtani a harmadik egyetem elnyerése esetében, kételkedés nélkül elfogadhatjuk a ránk nézve kedvező véleményt és a hírt nem kell kósza hírnek tartanunk. Nem vagyunk elfogultak, mint hogy nem is volt sohasem a debreceni kollégium ifjúsága. Sőt ellenkezőleg, egyik büszkeségünk, hogy a más érveit türelemmel

meghallgatjuk, s ha a magunkénál erősebbnek találjuk, azok előtt meghajlunk. Nem mi ránk tartozik ugyan, hogy a minisztert és törvényhozást, vagy akár az ország közvéleményét a debreceni egyetem mellett megnyerjük, de nekünk kötelességünk, hogy a magyar diákság előtt kimutassuk, miszerint a versenyző városok és iskolák közül egyiknek sincs annyi jogos igénye a harmadik egyetemre vonatkozólag, mint Debrecennek és az ő főiskolájának. Annyival inkább szükség van erre, mert Magyarország főiskolai ifjúságának jó része más nézetten van s minden nagyobb okadatolás nélkül Debrecen elé helyezi Pozsonyt és Szegedet. Lássuk tehát, mik szólnak a debreceni egyetem mellett!

Ha a múltra vagyunk tekintettel, azt látjuk, hogy olyan hosszú múlttal, mint a debreceni főiskola, egyik se bír. Jeles professorai, kik közül többen európai hírre emelkedtek, a falai közül kikerült nagy emberek a debreceni kollégium elsőbbségét és hírnevét annyira biztosították, hogy ezen a téren az elfogulatlan közvélemény előtt vele se Pozsony, sem Kassa, annál kevésbé Várad, vagy Pécs nem mérkőzhetik. Ami a nagyságot illeti, most is ez a legnagyobb. Mert míg a többi főiskoláknak egy vagy két fakultása van, a debreceni főiskolának már három fakultásáról beszélhetünk. Igaz, hogy a harmadik, a bölcsészeti nem teljes, de már 7 bölcsésztanár tart előadást a most még nem nagyszámú, de ezen kar kibővítésével minden bizonnyal növekedni fogó bölcsész ifjúságnak. Úgy, hogy itt az államnak csupán egy ág felállításáról kell gondoskodni, az orvosiról, a többit, a theológia kivételével, csak ki kell egészíteni. Már ez maga elég súlyos érv arra, hogy Debrecenben állítsa fel az állam a harmadik egyetemet. A helyes pénzügyi politika parancsolja ugyanis a törvényhozásnak azt, hogy ott támogasson először valamely intézményt, hol maga a társadalom nagy anyagi erővel járul az intézmény létesítéséhez. Debrecenben ha a város és az egyház egyáltalán semmi újabb ajánlattal nem lép fel az egyetem mellett, már azon körülménynél fogva, hogy itt kiegészítésről van inkább szó, aránytalanul kevesebb költséget okoz az egyetem létesítése,

mint a hat milliót felajánló Szegeden, hol főiskola nincs, vagy mint Pozsony, Kassa és Váradon, hol csak jogakadémia van.

A pozsonyi evangélikus theológia ugyanis az ottani állami jogakadémiától külön álló kormányzat, nevezett egyház hatósága alatt végzi funkcióit. Debrecen azonban dacára ezen óriási előnyének, *a legnagyobb anyagi segítséggel siet a kormány tervének megvalósításához*. Országszerte méltó feltűnést keltett tíz milliós ajánlatával lehetővé teszi a kormánynak, hogy az államháztartás nagyobb megterhelése nélkül a harmadik egyetemet felállíthassa.

Az egyetem nélkülözhetetlen alkatrésze a könyvtár. Kérdelem, hogy a főváros kivételével, melyik város és melyik intézetnek, vagy iskolának van akkora könyvtára, mint a debreceni kollégiumi anyakönyvtár? Tudomásom szerint a szegedi Somogyi könyvtár is mintegy 20 - 25,000-el kevesebb kötetet számlál, mint a főiskolai könyvtár, mely bő szellemi táplálékkal szolgálhat, akár három egyetem hallgatójának is. E tekintetben is a helyzet Debrecenre legkedvezőbb.

Ami magát a várost illeti, Debrecen történeti szerepét a kuruc és török világ idejében nincs, aki ne ismerje. 49-ben ide menekül az országgyűlés, hogy a legnagyobb, nyakas és vagyonilag tehetős városra támaszkodva mentse meg a haza ügyét. Ha országos kérdésben a nemzetre kell apellálni, ma is először azt kérdik: „Mit szól hozzá Debrecen?”

Kulturája régi. A XVI. század második felétől vezet a tudományos és szépirodalomban iskolájánál fogva is, jelenleg pedig a legelső kultur városok közt foglal helyet. Rengeteg iskolája, intézete, hatalmas színháza áll a kultur eszmék szolgálatában. „Csokonai-köre” a vidék java írógárdáját foglalja magában és bátran a „Petőfi-Társaság” után tehetjük.

Gazdasági, forgalmi tekintetben a város gócpontja egész csomó vármegyének. Geográfiailag központot képez Pest és Kolozsvár között. Egyetemének népessége a tiszántúli középiskolák nagy száma folytán biztosítva van. Azonkívül, mint eddig is, a nemzetiségi

főiskolai hallgatók közül sokan felkeresik Debrecen, hogy a tipikus magyar városban a magyar népet, kulturát és nyelvet megismerhessék. Az ne tévesszen meg senkit, hogy Debrecen jogakadémiáján az utóbbi évek alatt folytonos csökkenés tapasztalható. Vezetünk mi számban is még nem régen. De az óralátogatási és kollokviumi kényszer, melyről e helyen tavaly már megemlékeztem, megritkította sorainkat. De ha azokat a könnyítések, melyeket a többi főiskolák attól való félelmükben, hogy elnéptelenednek, Debrecen is megteszi, számunk újra magasra szökken.

Midőn a debreceni egyetem mellett állást-foglalunk, nem akarjuk lekicsinyelni azokat az érveket, mik Pozsony és Szeged mellett fölhozhatók. Megérdemli mind kettő, hogy egyetemet kapjon. Mint hogy azonban gazdasági erejüknel fogva nem képesek akkora áldozatot hozni, mint Debrecen, s mint hogy nem is olyan régi és nagy iskolájú városok, mint Debrecen, — a harmadik egyetemtől, ha csak személyi momentumok az illetékes tényezőket ebben a nagy fontosságú kérdésben nem vezetik — el kell esniök. Ennyiben kívántuk föltárni a debreceni egyetem kedvező feltételeit s óhajtottunk felelni Magyarországi akadémia ifjúsága azon részének, mely Debrecen és főiskolája nemzeti és kulturális fontosságát másod és harmad sorba helyezve, Pozsonyt és Szegedet tartja méltóbbnak a harmadik egyetem elnyerésére. Befejezésül annyit, hogy a debreceni főiskola akadémiai ifjúsága tudatában van érvei súlyának s ezért reménységgel tekint a harmadik egyetem ügyének megoldása felé.

Fejes Gábor.

Dalok.

Irta: Dóczy József.

I.

Van egy város. "Közel" hozzá
Nagy Hortobágy pusztája.
Illatozó ákác fával
Tele minden utcája.
Sohsem hittem, hogy ily messze
Szakadjak el belőle,
Jaj, de sokat gondolkozom,
Álmodozom felőle.

Szálltől űzött futó felhő
Fejem fölött szálldogál,
Késő ősszel daru, gólya,
Fecskemadár erre száll.
Kérdezem a futó felhőt,
Kérdezem a madarat:
„A szívetek ti néktek is
Úgy-e, úgy-e ott maradt?”

II.

Szeged felé felhőt látok szállni.
Szerétném én a rózsámat látni.
Megölelni, megcsókolni vágyom,
Bárcsak én is repülhetnék
Szálló felhő szárnyán.

Fehér felhő! Ejtsd valahogy módját.
Vidd el hozzá szomjas ajkam csókját.
Mond meg neki: „Csókot küld a párja
Édes piros ajakára,
Aranyos hajára.”

Az igazi.

Irta: Vándor Iván.

(Folytatás és vége.)

Nem nagy, de helyes termete megmerevedett az ijedségtől.

— Mielőtt? — tudakolta Bandi. A leány görcsösen belekapaszkodott a karjába, másik kezével irtózva mutatott jobbra.

— Ott... ott...

Pedig ott nem volt semmi különös. Egy sor szép fiatal akác virágzott. Kettő közé vékony kötél volt feszítve, a kötélen fehér asszonyholmi száradt. A fa ágára is volt egy öltözet ruha feldobva, azt lengette szelíden az esti szellő.

— Nincs ott semmi.

— De láttam — mondta a leány föl-emelte fejét. Szemét nem merte kinyitni, az arca olyan volt, mintha aludnék.

— Mit láttál?

— A kísértetet.

— Eredj már kis számár. Nincs kísértet.

— De láttam, ott... ott... Jött felém. Hosszú, fehér karjával nyúlt utánam. Az arca sárga volt, a szeme égett, mint a parázs, a csontja csörgött...

— Boci vagy! Nyisd ki a szemed és nézz oda, nincs ott semmi. A kis leány óvatosan arra fordította a fejét, csak-

ugyan eltűnt-e már a rém? Ebben a percben azonban újra lebbentaszoknya, mintha egy pajkos dzsin bosztont járna benne.

A leány nagyot sikoltott. A fehér lepel eszébe juttatta a gyermekmeséi minden borzalmát. Menekülni, bújni akart a kísértet elől. Egy élő, meleg test közelségére volt szüksége és oda símult Bandihoz, könyörögve, hogy ne hagyja bántani.

Bandi nem vette rossz néven a bizalmat. Ezzel a gyámoltalansággal szemben erősnek, okosnak, úrnak érezte magát. Ennek a gyermeknek a gyávasága az ön-bizalmát ébresztgette.

Amilyen butának érezte magát a Helénke közelében, olyan okos lett most egyszerre.

Megveregette a félénk kis jószág hátát, ez bátorítás volt és azt gondolta, hogy okosabbnak lenni a legkellemesebb dolgok egyike. Azzal is tisztábbá jött, milyen az üdvös viszony férfi és nő között. Az aszszony legyen gyöngye, képzelődő kis liba, hogy a férfi minden pillanatban érezhesse a saját felsőségét, a hatalmát, az esztét, mert ez jól esik.

— Ne sirj na! Ne félj míg engem látsz! Bevonta magával a kertbe.

Az akácból és a jázminból alattomos aranyszélű lila illat áradt. A violából smaragd színű édes pára emelkedett. Egy csomó vörös szegfű körül tüzes pirosság hullámozott a levegőben. A holdbeli aszszony kibontotta a haját és félig aléltan csókolt a hozzá emelkedő színeket.

— Hová indultál — kérdezte Bandi a leánytól, ki már nem sírt, csak reszketett.

— Ide jöttem volna a kertbe zöld petrezselymet szedni a paprikás csibéhez.

— Ki lánya vagy te?

— Az ispán felesége testvérjéé.

— Eredj no petrezselymet szedni.

Ment volna is, nem is.

— Én is veled megyek, akkor csak nem félsz?

— Akkor nem félek.

— Ide hallgass. Kísértet nincs, érted?

Az ember ha meghal, eltemetik és fekszik

nyugodtan. Nem sétál, nem ijesztget. Ez az élők szokása. Élő embertől félhetsz, bár nem muszáj, mert a jó embert ritkán bántják. A halottak csendesek, a légynek sem vétenek. Kísértetet csak az lát, kinek nem tiszta a lelkiismerete.

A papot sem hallgatjuk nagyobb áhítattal, mint Bandit hallgatták ebben a percben.

Meg is volt győződve, hogy ő szépen tud beszélni, ha akar.

Megérkeztek a petrezselyemhez. Az ember nézte, hogy szedi a kis leány. Formás kis termete hogy hajlik, gömbölyödik, egyenesedik minden mozdulatnál másképpen. A karját előre nyújtotta, aztán visszavonta játszva. A keze úgy mozgott, mintha egy kis fehér madár, szemet csipegetne.

— Hogy nem láttalak eddig?

— Pedig én mindig nézem a tekintetes urat, mikor a csikót eteti.

— Holnap ha a csikó kenyeret kap, gyere oda te is.

— Igenis.

A kapuig szépen sétáltak egymás mellett, hanem itt megtoppant a kis leány, mint ki nem hajlandó a küszöböt átlépni. A petrezselyem levél úgy remegett a kezében, mintha a szél fujná.

— Mi lesz? add ide a kezéd. Gyere csak, hadd mutatom meg, mitől féltél az imént. Megfogta a kezét és elhatározta magát. Megindult. Hogy egy kicsit szorította a kezét és a karjához tapadt, az csak természetes. Az elátkozott fákon ott lebegett a fehér ruha most is. Az ajka belefakult, mikor meglátta.

— Nesze öleld meg a kísértetedet — mondta neki Bandi.

Lekapta a fáról a ruhát és a karjára tette. Egy kicsit megborzadt, de amikor ráismert a tulajdon szoknyájára, elkacagta magát. Egészséges, hangos nevetése volt, mely üdít, mint a forrás vize.

— Hát ez volt? Bandira nevet, csodálkozva, hogy ezt rögtön kitalálta, — de okos a tekintetes úr.

Azzal elkezdett szaladni.

A férfi nézte, hogy táncol a holdvilágos úton könnyedén, mintha a lába nem is érné a földet.

Mikor már majd eltűnt, utána szólt:

- Hogy is hívnak te kis leány?
- Piroskának.
- El ne felejtöd, ott legyél reggel.
- Ne tessék félni.

Piroska meg a csikó megérkeztek pontosan másnap, harmadnap, negyednap: egy hétig, kettőig...

Gyönyörűen össze szoktak hárman. A lovacska, mikor megette a porcióját, elszaladt, Piroska pedig leült a lépcsőre és beszélgettek. Ennek a beszélgetésnek különös bája volt. A gyerek leány csillogó szeme csodálkozva követte a Bandi intelligenciájának a röptét. Mert neki nagy tudás volt ez a férfi. Ezer kérdéssel ostromolta és áhítattal fogadta a feleletét. Hogyha villámlík, haragszik-e odafent valaki?

Meg a csillag Istenke szeme-e?

Hát a fellegeken angyalok utaznak?

Bandi magyarázott. Egyszer csak azon vette magát észre, hogy ez az édes, puha butaság — életszükség rá nézve. Valahányszor érezni akarta a saját értékét, magához hívta a leányt és ezt mondta neki

— Kérdezz Piros, kérdezz.

Piros kérdezett. Ezer tarkasságot, amire a feleletet úgy hallgatta, hogy föl pattant piros ajka és kivillant egészséges fehér harminc foga. (A két bölcsesség foga még hiányzott.) Hanem egyszer baj lett. Megirigyelték, hogy a Bandi önértékét a pipacs színű szoknyás leány acélozza. A család esze, meg az édes anyja váratlanul betoppantak hozzá. Azt követelték, a buta Piros menjen a tanyáról, hogy az okos Helénke ide jöhessen.

Bandi egy cserebogarat nézett, amint a lábával megkapaszkodott egy gyöngé rózságon és hideg vérrel felelte.

— Abból nem lesz semmi.

A két asszony elébb össze nézett, aztán a Kata néne ötször kitagadta, a mamája pedig háromszor el akart ájulni. Aztán mind a ketten elkezdtek beszélni. Ar-

gumentáltak, okoskodtak, kapacitáltak, szidták, hízelegtek neki. A két asszony nagyon okos volt, tehát Bandi ostobának érezte magát közöttük. Az jutott eszébe, ha most itt lenne Helénke, az is segítene rástútni, hogy milyen buta.

A ház körül, a zöld bokrok között a Piros szoknyája megvillant, mint egy bokréta pipacs.

A Bandi szemében diadalmas csökönyösség villant föl.

A két nő ebben a percben hallgatott. Fenyegető csend volt, amilyen a zivatart szokta megelőzni.

Bandi ismét a cserebogarat nézte, mely négy rózsabimbó fölött boldogan hintázott és bátran megszólalt.

— Nem Helént veszem el, hanem Piros.

Mivel a rémülettől a két nő szava elállott, nyugodtan tudta elmondani, mit gondolt.

— Az asszony szeressen, ne tanítson. Ha okos szót akarok, elmegyek a paphoz, vagy ujságot olvasok. A feleségem daloljon, meg nevéssen egész nap, de ne prédikáljon.

Aztán ne legyen ő is okosabb, mint én, mert azt nem tűröm. Nem akarok senkinek parancsolni, de neki az ura leszek. Nekem ne járjon túl minden percben az eszemen. Nálamnál ne tudjon mindent jobban.

Ez az egy Isten teremtése hadd higgye, hogy én vagyok a legokosabb ember a világon. Ha mondok valamit, úgy hallgassa, mintha a Messiás szólna... Ezt már én tudom jobban.

Fölállott és lassan, meggondolva lement a lépcsőn.

Az asszonyok megdermedve nézték, hogy a kert ajtóban egy pipacs szoknyájú leánynak átfogja a derekát.

A hypermodern poéták ellen.

A múltat mi meg nem tagadjuk,
Magunkat soha meg nem adjuk!
Erősen áll a szittyá tábor,
Nem fél „Nyugat” lármás hadától.

Sárban gázoló Messiások
Csúfos, csunya lesz a bukástok.
Hiába küzd sár — a virággal,
Rút, szennyes „Élet” — „Ideállal”!

Harsoghattok rivalgó dallal,
Mely zengi, búgja: „Jön a hajnal”!
Hajnal helyett jó komor este —
Elbukik az „idegen” eszme!

Az ősi pusztán ezer évig
Magyar szellem lámpája fénylik.
Kacagjatok, mondjatok bármit,
A mi útunkon ez világít!

...A múltat mi meg nem tagadjuk,
Magunkat soha meg nem adjuk!
Erősen áll a szittyá tábor,
Nem fél „Nyugat” lármás hadától.

Fejes Gábor.

V e r s e k.

A Ma.

Tebenned, aki új Istent találtam
S kitámadtam holtából enmagamnak:
Állván szörnyű csatákat a Valóval,
Mából alkotom ágyát Holnapomnak.

Te vagy a Cél! A Pálma! Az Igéret!
Küzdő voltom csata kardjának éle!
Győztes koronám! Koszorúmnak virága!
Nagypéntekem Húsvétjának reménye!

...Tikkadt lelkemben lobbott vet a Sejtés;
Szomorúság karmát szívembe vágja:
Jaj! hátha a Másnap kigyomlálja szerelmed
S leszel Sámsonerőmnek Deliláhja...

Jaj! ha még nevetve, tréfa beszéddel
Magamtagadón százszor megtagadlak,
Döngetvén szíved kapuját szívemmel:
Leszel hazugsága tenmagadnak...

Jaj! hátha jön a Holnap s fekete karddal
Nyövédött szívem gyökerét kivágja.
Jaj! hátha megcsókol a nagy Valaki:
Nekedszánt lételem irígy Halála...

Jaj! hátha kiroppan vastengelyéből
Rohanó élted: sebes Szekerem!
Jaj! hátha lehervad korai ősszel
Ikervirágod, Hűség, Szerelem!...

Jer...jer! Koszorúzza fejemet karod.
Ringass álomba kebled bölcséjén.
Bontsd ki zászlóját hű szerelemnek:
Vívjuk csatáját rózsás mezején!

Ajka peremén kacagó Csókok
Piros tüzeket gyújtják homlokomra;
Mástól tagadó két puha karod
Tamáshitemet szívedre vonja...

Jöjj! — Aki benned új Istent imádok.
Víván miattad Holnapom csatáit:
Vezess engem, szerelmed Józsueját,
Ígéreted földének kapujáig!

Káron leányai.

Ringattok halvány, neszes vizeken,
Fehér csolnakon: lótusz levelén
Fodruló habok felpárálló ködében
Liliomtermő tavak peremén.
Álom a Vágy még és vágyak az Álmok...
Még alszik a vén Káron!

S viztek piros tavára Szerelemnek.
Nászi hajón, gyönyörök viharába.
Vontok rózsaszín ködök ölébe,
Csábítottok a Menny pitarába.
Palástoltok Valóság selymébe...
Jaj! már ébred a vén Káron!

— Évák! A Káron lányai vagytok!
Nászi hajótok koporsóra válik.
Fehér tavakról fekete vízre,
Csaltok Apátok sötét kapujáig...
Piros Szerelembe fekete Halál...
Siet már ölelésünkre Káron!

Szombati Szabó István.

Előérzet.

Akárki mit mond is, de az öreg Vas Mátyás
megérezte, hogy utolsó útjára megy. Lám most
hozzák haza véresen a kis postára, ahonnan ma
reggel elindult.

Még nem is pitymallott, amikor már telkelt.
Rosszat álmodott, olyan bolond álmot, hogy nem
tudott nyúgoni. Felkelt hát, pedig még fényesen
ragyogtak a csillagok is, s nagy ünnepélyes csend
borult a falura. Sötét volt, csak a hó csillogott,
szikrázott a csillag fénytől. A göncöl lefordult rudja
mutatta, hogy elmúlt az éjfél, de a hajnalcsillag
még nagyon alacsonyan égett, nem lehetett több
még két óránál.

Egy kicsit didergett, amint körüljárta a kis
udvart, nem volt semmi baj. A kormos morogni
kezdett a kazal alatt, de amikor megismerte a
gazdáját, hízelkedve szökött elő s vakkantott
egy-kettőt örömébe. Nyugodtabb lett valamivel,
de az a bolond álom még most is a fejében járt.
Valami baj ér ma dünyögte az öreg, de aztán

elszégelyelte magát, hogy ennyire babonás, mert hogy jó keresztyén ember volt.

Visszameut a ház elé. Már nem fekszik le, majd megvirrad ugyanis nem soká, akkorára meg jó ha az erdőre ér, úgy hamarabb is elvégzi a dolgát s Nagyékhoz is benéz egy két szóra, legalább elvégzik az Erzsi dolgát is, meg tán ez az álom is hamarabb kimegy a fejéből. Pipára gyűjtött, s magához vette a szerszámait, amelyeket még az este elkészített, s megindult bandukolva az erdő felé.

A kormos ott ugrált előtte az úton, előreszaladt, majd meg vissza, a gazdájához, néha meg meghempergett a hóban, bolondos jó kedve volt.

Az öreg le is intette, korholta mint egy vén lumpot szokás. Nem szégyelled magad te vén gyalázatos, ugrálsz itt mint valami kölyök kutya! Takarodj kormos! De a kormos ma szófogadatlán volt. Nem is törődött hát többet vele az öreg, úgy elfoglalták a gondolatai, hogy észre sem vette, mire az erdő alá ért. Itt aztán megállt, visszaneézett a falura, melynek kicsi tornya már kibontakozott a homályból s a kerti házak ablakában meg is csillant néhol a mécsvilág. Ekkor megint eszébe jutott az álom, s egy határozatlan sejtélem támadt fel benne, hogy neki most nem jó lesz ebbe a sötét erdőbe bemenni, mert ott történni fog vele valami bizonyosan. Egy darabig meg is állt, mintha tanakodnék. Ne fordúljon-e vissza, de mivel a kormos már előre szaladt s ott bent ugatott valahol a vizmosásnál, hát ő is megindult s ment ment, míg elérte a kis tisztást, ahol a levágott fák hirdették, hogy már itt járt tegnap.

Dolgozni kezdett s amíg a szilánkok szerte röpködtek csapásai alatt, gondolkozott. Az Erzsi dolga járt a fejébe. Mert hogy már megnőtt a lány, kérője is akadt, derék dolgos ember a Nagy István fia, aki itt kerülő. Az igaz, hogy szegény, de ők se gazdagabbak, majd ad nekik is a jó Isten ha megbecsülik, ami maguknak van. Nincs is a lánynak sem a fiu ellen semmi kifogása, derék dolgos fiu. Most lett tul a katona soron is, ott is megbecsülték, csillagosan került haza. Nem igen hallotta azt sem, hogy a Pista más után is járna. Nagyon megtetszett neki az Erzsi, hát ő nem is áll utjokba. Ha egymásnak teremtette őket a jó Isten, ember nem változtat azon. Ugy beszéltek meg az apjával, hogy majd karácsony után legyen a lakodalom, akkoráig be tud szerezni egyet-

mást, ami a lánynak kell, mert ne mondhasson rá a világ semmit, azért hogy szegények, kitelik valahogy.

Igy gondolkozott az öreg Vas Mátyás, miatt egymásután dőltek ki a szálfa a szorgos fejszecsapások alatt. A munka hevében elszált az álom is, szinte jó kedve volt amint végig nézett a dolgán. Még egy pár van hátra, azzal is elkészül mihamar, akkor aztán benéz majd Nagyékhoz, de egy kicsit pihen, mert már a nap jó magasan áll s ő még nem is evett. Azért hozzá támasztotta a fejszét egy fához s előkereste a szeredást. Füttyentet egyett-kettőt a kormosnak, mert már megint elcsatangolt a vén csavargó, de az nem akart jelentkezni, még az ugatását sem hallotta az öreg. Messze jár, bizonyosan nyúlat verhetett fel, vagy előre szaladt Nagyékhoz s azok ott tartják, most várva a gazdáját is. Bizonyosan így lesz. Leült hát egy fatörzsre, s az evéshez látott.

Nagy csend borult az erdőre, csak egy-egy czinke csipogott a gallyak között. A napsugár beszőkött az ágakon, ott tánczolt, csillogott a tiszta havon, amelynek vakító fehér színe bent a mélyen összeolvadt az aczélszürke homállyal.

Hamar elvégezte az evést. Összepakolt megint s azután leballagott a forráshoz. Persze, hogy itt járt már a kormos, összeszaladgálta a fehér havat, s látszik a nyomokon, hogy Nagyék fele vette az útját. No mindegy, megkerül, majd összetalálkoznak megint.

Ivott a forrásból, azután visszament folytatni a munkát. Az erdőben visszhangot keltettek a fejszecsapások. serényen dolgozott az öreg. Más hang nem is hallott sehol, csak a kis faluból zendült egyszerre ide a harangszó. Már kevés kellett, hogy kidőljön a szálfa, de ekkor egy kis baj történt. Lehet, hogy nem figyelt eléggé az öreg, vagy gondolkozott, mikor meghallotta a reggeli harangszót, mely templomba hívogat odahaza, csak a fa elől, mikor dőlt kifelé, nem tudott hirtelen elugrani, s a szálfa úgy vállon ütötte, hogy kiesett kezéből a fejsze. Egy kicsit megszárdult. Öreg ember volt. Ejnye, ejnye az a bolondos fa majd agyonütötte. Bizony kis híjja volt. Lám, lám az az álom, na de nincs semmi baj. A vállá ugyan sajgott derekasan, de hiszen kapott ő már ilyeneket, nem sokat hederített rá. Ha fáj, majd elmúlik, ugyanis készen van már a dolgával, s még majdnem örvendezni kezdett, hogy nagyobb baj

nem érte. Mert érhetne volna. Hátha agyonüti az a fa? Na ugyan várhatták volna odahaza.

Összepakolt hamar, megegyeszer elgondolkozva a bűnös szálfá felett, azután megindult öreges léptekkel a Nagyék háza fele, ahol már bizonyosan várják.

Várták is. A korimos nagy bolondos ugrásokkal igyekezett a gazdája felé, amint befordult a kis kapun s rettenetes lármát csapott. A zajra előjött Nagy István uram is, meg a Pista s betessékelték a zöreget a tiszta szobába. Nagyon jól eshetett az öregnek a sok szíves szó, mert egyszerűbe felmelegedett a szíve tőlük, s ragyogott a szeme az örömtől, amint széllyel nézett a nagy tágas szobában. Volt minden módjával. Az öreg Vas Mátyásnak hamarosan kiment a fejéből az erdei história, bár a bal vállába bele szúrt néha a fájdalom, de csak addig volt. Pista azon ürügy alatt, hogy dolog van odakünt, magára hagyta a két öreget, hogy tervezgessenek. Meg is állapodtak ők ketten hamarosan aztán a lakodalom felől is, — hadd legyen meg karácsony után, akkor lesz a legjobb, akkorára a fejtett bor is megtisztul. Nagy István azt akarta: ott tartsák az esküvőt ő nála, de az öreg Vas ebbe nem engedett. Mit is szólnának hozzá a faluba, mikor azt mindig a lányos háznál tartják? Megegyeztek, s el-elgondolkozva nézték a kékes pipafüstöt, amint kavargózott a jó meleg szobában, boldogságot láttak benne mind a ketten.

(Vége következik.)

Az én szirénem.

Óh, nekem is van egy szirénem!
Ott él egy hullám mély ölében.
A zsongó vízre elterülve;
A habbal játszik szőke fürtje.
Fehér testen a napsugára,
Minthogyha izzó tűzre válna.
Int, hog ha est jő s mén a reggel...
Bolondos lelkem ott veszett el.

A hab ha rezdül esti csendbe,
Fölsír a hangja értem esdve;
Csalogat, csábít, hí, kecségtet:
„A boldogságod itt leled meg,
Csókokra hívlak, üdvre várlak!...“
S varázshatalma van szavának...
Felém a karját már kitárta
S rohanok vakon — a halálba.

Ő átölel, mint fát a repkény
S én ott vonaglok fürtje selymén.
Szorít magához szent gyönyörbe,
Hogy a szívemet összetörje.
S egy csókon lelkem rája lebben,
Kihűl az élet bús szívemben.
S ő boldogan csak azt zokogja,
Hogy én vagyok az ő halottja.

(Sárospatak.)

László Sándor.

Irodalom.

Vándor Iván novellás könyve.

— Kőd kisasszony és egyéb elbeszélések. —

Vándor Iván könyvét kétszer olvastam el. Először egyfolytában, mert nem tudtam letenni kezemből addig, míg a végére nem értem, másodszor külön-külön minden elbeszélést, egyenkint élvezve őket s gyönyörködve bennök. Tehát nem csak érdekesek és vonzók, hanem külön elmélyedést is igényelnek. Ne tévesszen meg bennünket az írónak finom, könnyed, szinte leheletszerű stílusa, mely ugyanilyen tárgyú és gondolatú elbeszélésekre engedne következtetni. Vándor Iván könnyed stílusa csak héja annak a magnak, annak a mély gondolatnak, mely majdnem mindegyik elbeszélésében megtalálható s amely e finom stílusba van burkolva. Nemcsak szórakoztat bennünket könyvével, hanem igaz élvezetet, gyönyörűséget is szerez. S ezért jósolunk neki nagy jövőt. Aki ilyen szerencsés kvalitásokkal bír, az messze kimagaslik a mai novellisták közül, akiknek egyedüli erejük a jó mesemondás. Csak nézzük szét a mai magyar szépirodalmi termékek között s azonnal látni fogjuk, hogy a mai elbeszélőkből többnyire hiányzik az erő, tárgyuk ismert határok között játszik, gondolatuk szárnya szinte el van metszve. Egy rövid elbeszéléstől természetesen, hogy nem kívánhatunk mély pszichológiai elemzést, nagy eszméket, de gondolatot, tartalmat, vagy ügyes beállítást igen. A levegőbe való beszélésnek nincs jövője. S ha Vándor Iván elbeszéléseit olvasgatjuk, szinte jól esik felüdülünk az ő tiszta érzésű, mélyen elgondolt, de bájos közvetlenséggel leírt soraiban. Ügyes találékonysággal van megírva a »Kőd kisasszony«, gondolkozó főből fakadt »Amit Nésza beszélt«, a »Mese az óriás emberről« mély élelátásról tanúskodik, a »Szürke asszony« a férfi és női lélek meglepő analiziséről. De sorba vehetnénk a kötet valamennyi elbeszélését, mert Vándor Iván képessége és irodalmi

hívatottsága mindegyikből élénken és biztosan tűnik elő.

Elkéstünk volna, ha Vándor Ivánt most fedoznánk fel az irodalomnak, mert ő már ma is az irodalomé s a magyar elbeszélőknek a fiatalok között egyik leghívatottabb és legszerencsésebb tollú művelője.

Vándor Ivánnak a »Köd kisasszony s egyéb elbeszélések« az első kötete. Legelső elbeszéléseit szedte össze e kötetben. Ezzel a tudattal vettük kezünkbe novellás könyvét s keressük benne a természetszerű gyöngeségeit az első kísérleteknek, a tehetségkibontakozást, a leendő író még kiforratlan, vajúdó nagy gondolatait. Keressük, de nem találjuk. Vándor Iván mint kész író lép elő első könyvével. Ez az ami meglep bennünket. Milyen jövő áll az előtt, aki mindjárt első könyvében ily kiforrott egyéniségű, megérett írás-művésznak mutatkozik be? A kezdet nehézségeiről szóló tételt megcáfolva látjuk a Vándor Iván novellás kötetében, amely már egyszerre a nagy és hívatott írókat mutatja nekünk.

Debreczen irodalomismerő és irodalomért lelkesülő közönsége régóta ismeri és méltányolja a mi Vándor Ivánunkat, aki azonban a debreczeni keretből kilépve, ma már országosan emlegetett név. A bájosan egyszerű, finoman kidolgozott, keresetlenül is mély tónusú stílus művészenek a férfi és női lélek nagy ismerőjének (ez különben kétlénységéből könnyen magyarázható!), érzés és gondolatvilágunk hű tolmácsának köszönjük azt az élvezetet és gyönyörűséget, amit könyvével nekünk szerzett s a »Köd kisasszony«-t legkedvesebb könyveink közé sorozzuk.

H. Nagy Jenő.

Lapszélen.

(Halottak estéje.) November másodikán este a Szt.-Anna-utcai templomban zúgtak a harangok, a korzó üres volt; a temetőben hideg szél zúgott és a kivilágított sírok között víg, zajos embertömeg hullámozott: halottak estéje volt. A temetőhöz közel mézeskalácsosok és más édesség árulók ütöttek tanyát s nagy hanggal csalogatják a járókelőket. Az ember hirtelen vásárban képzei magát és fonatos sátrakat keres. A temető kapujában vámszedők ülnek; didergő, rongyos koldusok,

hányva nagy buzgón a keresztet és mormolva csendesen: dicsértessék a Jézus Krisztus. De azért órák telnek el, míg kalapjukban néhány fillér csörren; hja, mert odább azért a pénzért nemcsak keresztet vetnek, hanem mézest is adnak. A kapun belül a tüdőbetegek és a gyermekliga javára gyűjtenek; itt már a fehér pénz se ritka, hiszen szép asszonyok szedik, akikkel még ismeretséget is lehet kötni. Az útszéli nagy kereszt alatt tűz ég; suhan-cok állják körül, melegedve és szidják a Krisztust. Ember-ember hátán tolong, kiabál, kacag; sehol egy komoly arc. De minek is, aki meghalt, nyugodjék! Aztán meg mi siratni való van a halotton, hiszen azt mondjuk rá: jól járt. — Két gyertya egy krajcár, kiáltják itt. — Három gyertya egy krajcár, verik rá amott. Valóságos vásár a temető, hol néha még erényt is lehet venni. Egy lényes kővel, díszes rácsozattal ellátott sír világítatlan maradt: bizonyára keveset hagyott az alatta nyugvó az örökösöknek s most nem telik gyertyára, mécsekre. Elöl egy gazdagon ellátott sírboltot sokáig bámúlnak és dicsérgetnek, beljebb pedig egy behorpadt, korhadtt keresztű sírt, melyen egyetlenegy gyertya ég, megmosolyognak. Egy telt idomú özvegy civis sokkal praktikusabban fogta fel a dolgot. Megvett 25 gyertyát, otthon a szobájában kirakta az asztalra, meggyújtotta, mellélt és gyönyörködött a lángokban. Ilyen a halottak estéje, e mindenesetre tiszteletreméltó régi pogány szokás modern alakban s ilyen az emberek gyásza és kegyelete.

(A lovagi becsület.) Schopenhauer-nél ezt olvassuk: „Az újkor társadalmi állapotát az ókorétól főleg két dolog különbözteti meg: a lovagi becsület elve és a venerikus betegség.“ Ma ugyanis nem elég, hogy valaki közönségesen becsületes legyen, hanem lovagiasnak is kell lennie. Lehet valaki igaz, önzetlen, ki csak a közérdeket szolgálja, senkinek se szóval, se tettel nem árt, de őt, ha valaki megsérti, vagy épen megüti és ezért magának a szokásos úton „elégtételt“ nem szerez, többé nem szeplőtlen jellem. Vagy lehet

viszont valaki a legaljasabb csaló, rágal-mazó, gazember, de ha azt, ki ezt meg-merte mondani, „kihívja“, vagy épen jól megsebesíti, a becsületén esett csorba ki van köszörülve és büszkén hordhatja fejét. A lovagi becsületnek leghívatásosabb őrei a katona tisztek, akik a haza mellett ennek is védői. Az ősök fegyvere a párbaj, melynek eredete, mint a becsület eme fajáé, az ököljog korába nyúlik vissza. A védő és fegyver pátrónusai, illetve patrónái pedig a nők, épen most a feminizmus hirdetése korában. Ő értők esik e becsületen a legtöbb csorba s ők istápolják a párbajt. Ezért nézi le a katona a civílt, a gólya a bagoly diákot, ezért tanul vívni s ezért igyekszik minél előbb megverekedni, ha már látott kardot valakinek a kezében, hogy hölgyének egy afférral dicsekedhessék s fogadhassa beragasztott arccal és felkötött karral bókjait. Az a szembeszökő, hogy épen a legüresebb fejűeknél és a leggyengébb jelleműeknél látjuk mindezt, ami ugyancsak természetes, mert kinek leggyengébb a vára, annak kell legjobban védeni azt, még ha ez a vár a lovagi becsület is, melyről szintén az öreg Schopenhauer azt mondja, hogy az „a gőg és háborúság szülötte“ és — tegyük hozzá — sokszor a jellemtelenségé. E három különben együtt jár.

Zéta.

S z i n h á z.

Manfréd.

(Lord Byron drámai költeménye. Fordította Ábrányi Emil, zenéjét szerzette Schumann. Először adták a debreceni színházban 1908 november 7-én.)

A debreceni színház klasszikus estéinek ciklusát a Manfréd előadásával nyitotta meg. Ennek a darabnak az előadása a komoly műzsa hajnalhasadását jelenti a debreceni színpadon végre s már csak ez okból is teljes elismerés illetheti meg a nemes ügy harcosait. A Manfréd előadása különben nem szorúl külön jóakaratra: teljes elismerést és igaz élvezetet szerzett az minden intellektuális embernek.

De szóljunk magáról a darabról. Lord Byron, a britt szellemóriás sajátos lelkének, excentrikus egyéniségének legkifejezőbb remeke ez. Közismert dolog, hogy a Manfréd perszifikálása Byron lelkiállapotának, annak a pesszimizmusnak, önvádnak, lelkifurdalásnak, fellázadó büszkeségnek, merev dacnak, megalázkodásnak, mely túláradvá hullámozott kedélyében akkor (1816), mikor nemcsak felesége és leghívebb barátai hagyták el, hanem maga az angol közvélemény is, indokolatlanul követ dobott rá és pellengérre állította. Byron Svájcba menekült, a Berner Oberland sziklaóriásai közé, vigasztalást keresve a természet szépségei között. — Itt fogamzott meg agyában a Manfréd eszméje. Zaklatott kedélye, megtört lelki egyensúlya formát keresett, hogy abban háborgó érzelmeit tolmácsolhassa. Így született meg a Manfréd. Talán ő maga sem tudta, hogy mit ír, de lelki-szükséglete kényszerítette arra, hogy lelki-állapotán könnyítsen. „Végtelen elhagyatottságát, átkozott természetét, mely romlást hoz mindenre, amivel érintkezik, sóvárgását a megsemmisülésre azok után, amik vele történtek, ki nem elégített szerelmét, büszke makacsságát, mely szellemi erejének óriási méreteiből fakadt, kellett megírnia“.

Manfréd gróf dúsgaárdag úr, aki azonban ifjúsága óta lelkében elválva él az emberektől s nem földi szemmel nézi a világot, — „rokonérzés nem csatolt a sok lélekző húshoz“. Elmerült a természet vizsgálásába s az okozatban keresi az okot. „Köponyákból, redves csontokból, rothadt törmelékből következtetem tiltott dolgokat“. Évekig tanulja minden éjjel a hajdankor bűbajos tudományát s parancsolója lesz a mindenség szellemeinek, kiket maga elébe idéz. Manfréd e merev zárkózottságában nem érintkezik senkivel, de annál inkább őrzi szíve mélyén annak a lénynek az emlékét, akit egyedül szeretett s aki szintén vonzódott hozzá. Szerelmük azonban bűn volt, Manfréd „megölte a szívével“. (II. felv. 2. jelenet.) Azóta bolyong a földön Manfréd, a lelkiismeret mardosásától kínozva. Feledést keresne, de nem talál. Lemegy az alvilágba, Arimán birodalmába is a szellem-erők segítségével, de kielégítő válasz helyett

csak végzetét hallja: „Holnap bevégzed földi szenvedésed“. — Megnyúgódva tér vissza a földre s miután megvívja harcát az ördöggel, ki érte jön s kinek felette való uralmát tagadja: végórája út s ajkán a szent-mórici apáthoz intézett sóhajtással: „Agg ember! Lásd, meghalni nem nehéz!“ — kileheli lelkét. Az apát meghatva áll a kiszenvedett tetemnél: „Lelke túlröpült a földön. Hová? Gondolni sem merem, de elszállt“.

Itt kell megemlíteni azt a téves nézetet is, mely a Manfréd erősen szubjektív voltából kiindulva, a nő, Astarte személyét vonatkozásba hozza a költő magánéletével. Maga Goethe is, ki a Manfrédot Faustja hipochondriájának tartja, szól erről a kérdéstről, felémítve „Kunst und Alterthum“ című művében a flórenci kettős gyilkosságot, vonatkoztatva a Manfréd Astartéjának forrására. E vélemény nem állja meg helyét. Ha mindenképpen kutatni akarjuk a kapcsolatot Byron és Astarte között, úgy inkább Augusztára, Byron mostoha testvérére kell gondolnunk, akinek vonásait a II. felvonás 2. jelenetében megtalálhatjuk s akiről az angol közvélemény is azt tartotta, hogy bűnös viszonya lett volna a költővel. Hogy mennyiben igaz e feltevés, kérdéses, de beigazolvva még ma sincsen s valószínűleg csak rágalom.

Tény ellenben, hogy a Manfréd Byron szubjektivitásának remeke. — E dramatizált lírai költemény nyelve erőben, kifejezésben oly gazdag, képeiben oly megkapó, gondolataiban oly mély, hogy az utókor nyilván sorozhatja e nagy szellem megnyilvánulását legszebb, legcsodálatosabb remekei közé a világirodalomnak.

A Manfrédnak ma valóságos irodalma van, mert a magyarázók siettek vonatkozásba hozni a világirodalom ilynemű alkotásaival. Maga Goethe — mint fentebb említettem — a Manfrédot a Faust szellemes variációjának tartja, pedig a kettő között csak hasonló vonás (szellemidézés) van, de lényegében erősen eltér egymástól. Hogy a Faust nem volt hatással a Manfrédra, maga Byron bebizonyítja Murrayhoz írt levelében, melyben azt olvashatjuk, hogy Byron sohasem olvasta Goethe Faustját s melyből Mathew Monk

Lewis csak előszóval fordított le neki egyes részleteket. Inkább jogosult az Aeschylos Prometheusához való hasonlítás, melyről Byron is elismeri, hogy domináló befolyást gyakorolt rá mindabban, amit írt. (Byron Letters, 1817.)

A Manfréd debreceni előadásáról elismeréssel kell írunk. Manfrédot *Lugosi* Béla alakította, ki sikeresen bírkózott meg e nagy feladattal. Intelligens, öntudatos színész, aki lelkiismeretes gondnal és tanulmánnyal dolgozta ki nehéz szerepét. Különösen három jelenetben — melyek egyúttal a költeménynek is legszebb részei — dominált az ő erős tehetsége. És pedig a II. felvonás 2. jelenetének végmonológjában („A félelem és idő bolondjai vagyunk mindnyájan...“), mely nemcsak vetekszik Shakespeare Hamletjének híres monológjával, de színészi interpretálásra pedig talán a legnehezebb is, azután az apáttal folytatott beszélgetése (III. felv. 1. jel.), végre a III. felvonás végjelenetében a démonokkal dacoló ellenállása, titáni küzdelme, megrázó tiltakozása. *Lugosi* művészete talán itt nyilatkozott meg leghatalmasabban.

Az ensembléba méltón illeszkedett be *Békés, Krassnay, Győre, Hahnel és Gasdy* Aranka.

A rendezés nagy munkájáért pedig *Ferency* Frigyesnek jár köszönet és elismerés.

H. Nagy Jenő.

Hírek.

Okt. 31. A főiskola ifjúsága ez évben is megünnevelte a szokott ünnepségekkel a reformáció évfordulóját s a nagy hitújítók emlékeztétét. A nagytemplomi istentisztelet után, hol Csiky Lajos tartott imát és egyházi beszédet, a gályarabok emlékoszlopánál a hitvallók emlékeztétét újíttotta fel a Hittanszaki Önképző Társulat, hol a következő műsorral rendezett ünnepélyt: 1. A gályarabok éneke — Főiskolai énekkar. 2. Emlékbeszéd. A Hegyi Mihályné alapjából jutalmazott pályamű. Tartotta: Takács Imre 2. th. 3. A gályarabok emlékezete. Irta és szavalta: Nagy Ferenc. 4. XLVI. zsolt. — Főiskolai énekkar. 5. Az oszlopot megkoszorúzzák a ref. leányiskola nevében Dicsőffy Gizike, a Svetits intézet nevében Pávay Bo-

risk a, továbbá a reál- és kereskedelmi iskola növén-

dékei. 6. Közének. — Délután 5 órakor a főiskola dísztermében ünenpelte meg a reformáció emlékeztét. 1. LXI. zsolt. — Főiskolai énekkar. 2. Megnyitó — Dr. Erdős József theol. dékán. 3. Szavlat: Németh Károly 1. th. 4. Egyveleg. Doppler „Vanda“ c. dalművéből — Főiskolai Zenekar. 4. Zwingli 67. tétele — Erdős Károly 4. th. 6. H. Wieuxtemps Op. 7. — Főiskolai zenekar. 7. Szavlat: Szombati Szabó István. 3. th. 8. XLVI. zsolt. — Főiskolai énekkar.

A „Debreczeni Joghallgatók Önképző Társasága“-nak közgyűlése. Az I. Ö. T. okt. 30-án vitagyűlést tartott, melynek tárgya a „Feminismus jogosultsága“ volt. A legjobb vitatkozó számára a Társaság által kitűzött pályadíjért számosan versenyeztek, kik kivétel nélkül a kérdés beható ismeretéről és tanulmányozásáról tettek tanúságot. Miután Géczy József, a Társaság elnöke a pályázók vitatkozását bezárta, Glück Sámuel és Bíró Zoltán joghallgatók alapos bírálata után, a közgyűlés a kitűzött pályadíjat megfelelte a két legjobb vitatkozó: Ádor Dániel 4. jh. és Mandel András 2. jh. között. A közgyűlés mindvégig a nagyszámmal jelenlevő tagok és vendégek szokatlan érdeklődése mellett folyt le.

Jogászértekezlet. A Jogakadémia egyetemes jogászfűsága a november 3-án tartott jogász értekezletén foglalkozott a kassai diákkongresszus ügyével. Miután a jogász ifjúság egyhangúlag elhatározta, hogy képviseltetni akarja magát az Orsz. Diákszövetség kassai kongresszusán, a részletekre került a sor s Bíró Zoltán, Fejes Gábor, H. Nagy Jenő és Glück Sámuel felszólalásai után azt a határozatot hozta, hogy a tárgyalás alá kerülendő programszámok közé felvéteti a „Ne temere“ kezdetű pápai dekretum elleni tiltakozást s a „Nemzetközi diákerintkezések“ címén azt kívánja, hogy a magyar ifjúság külföldi képviseléténel tényleges egyetemi hallgatók is szerepeljenek. A tavalyi budapesti diákkongresszuson tárgyalás alá nem került s az „Egyetemes Főiskolai Almanach“-ról szóló programszámot H. Nagy Jenő, Fejes Gábor és Glück felszólalásai után a jogászfűség nem kívánja újra felterjeszteni. Végre megválasztották a delegáltakat. A jogászértekezlet a kassai diákkongresszusra, mint a debreczeni Jogakadémia hivatalos képviselőit, kiküldötte Dósa István jogásznököt, Bíró Zoltán, H. Nagy Jenő, Magoss György, Glück Sámuel és Moldován László joghallgatókat.

Helyreigazítás. Első számunkban közöltük Jánosi Zoltán ref. lelkész úr október hatodiki emlékbeszédét, melybe azonban a másoló hibája folytán kisebb hibák csúsztak be, amik azonban értelemzavaró hatással a remek beszédre nem voltak.

Kostyák József.

Mors Imperator ismét érzékeny csapással sújtott bennünket. Elragadta közülünk azt, kire büszkeséggel, várakozással néztünk, aki egy fejjel magasabb volt nálunk. Kostyák József, volt debreczeni joghallgató, a M. I. T. volt érdemes főjegyzője meghalt. Kiváló tehetség, nagy tudás, nemes gondolkodás és altruista szív volt. Volt — és nincs. Kegyelettel és mély megdöbbenéssel tesszük le korai sírjára azt a koszorút, melyet az elismerés és a szeretet virágjaiból fontunk számára.

A „D. A. A. C.“ is megkezdte ez évi működését, hogy újabb győzelmekkel gazdagítsa fényes sikereinek számát. A „F. T. C.“ budapesti nemzetközi őszi versenyén a „D. A. A. C.“ két kiváló athlétája Székelyhidy Béla és Szabó Béla vett részt. Az előbbi a súlydobásból második lett; Szabó Béla a junior 100 jardos síkfutás versenyét 35 induló közül kitűnő idő alatt nyerte. Ugyasintén a 120 jardos gátfutásban is elsőnek érkezett be s mint ilyen megnyerte az első díjat.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.

Tisztelettel kérjük lapunk előfizetőit, hogy erre a félévre járó előfizetési díjukat beküldeni szíveskedjenek.

H. Gy. Beküldött verseiben nincs egyéniség. Nem közölhetők. Jobbakat kérünk.

H. E. Kedves öregem! Rég megírt és kinyomtatott verseidet nem közölhetem. Irtál te azóta jobbat is. Azokból kérek.

D. J. Losoncz. Verse „dekadens“. Gondolatai vannak, de magával hordja a dekadensek hibáit. A jelzőket túlságba viszi, mik sok helyt értelmetlenségbe sodorják. Ez azonban nem a maga hibája csak, Vézerei is bele esnek ebbe a hibába. Én nem vagyok hajlandó ezt az Ön érdeméül felírni, de mivel tehetséget látok munkájában, azt üzenem, hogy küldjön be több verset, mik között azt hiszem fogok találni közölhető dolgot.

Sakkozó. Sakkrovat eszméjének mattot mondott a szerkesztőség.

L. S. Sárospatak. Versedet jelen számunkban hozzuk. A kifejezésekben némi óvatosságot! Az eddig megjelent lappéldányokat küldjük.

B. Gy. Az utolsó versszak jó. A két első versszak határozottan gyöngé. Sajnáljuk, de nem hozhatjuk.

Tartalom. 1. Kié lesz a harmadik egyetem? Fejes Gábor. — 2. Dalok. Dóczy József. — 3. Az igazi. Vándor Iván. — 4. A hypermodern poéták ellen. Fejes Gábor. — 5. Verse. Szombati Szabó István. — 6. Előérzet. Sebestyén Béla. — 7. Az én szirénem. László Sándor. — 8. Vándor Iván novella kötete. H. Nagy Jenő. — 9. Lapszálon. Zéta. — 10. Színház. H. Nagy Jenő. — 11. Hírek. — 12. Szerkesztői üzenetek.